

CK.0000063663

KINH TẾ THẾ GIỚI SAU **KHỦNG HOẢNG**

HỆ LỤY VÀ TRIỂN VỌNG

UYÊN
LIÊU

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

KINH TẾ THẾ GIỚI SAU KHỦNG HOẢNG: HỆ LỤY VÀ TRIỂN VỌNG

"Ấn phẩm hướng tới 5 năm kỷ niệm thành lập"

LÊ KIM SA

**KINH TẾ THẾ GIỚI
SAU KHỦNG HOẢNG:
HỆ LỤY VÀ TRIỂN VỌNG**

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2013

MỤC LỤC

Trang

Lời giới thiệu	I
Lời nói đầu	7
Phần 1. Những hệ lụy và chuyển đổi	11
Chương I. Hệ lụy của khủng hoảng	15
Chương II. Biến động năng lượng và lương thực	55
Chương III. Chuyển đổi trật tự toàn cầu	87
Phần 2. Tương quan mới của trật tự kinh tế thế giới	117
Chương IV. Mỹ: tiếp tục là động lực chính yếu	121
Chương V. Châu Âu: Bắt đầu một “kỷ nguyên lạnh lẽo”	149
Chương VI. Trung Quốc: Đại bàng xếp cánh	176
Phần 3. Kết luận và hàm ý	211
Tài liệu tham khảo	221

LỜI GIỚI THIỆU

Lịch sử có quy luật hay không? Có thể dự báo được tương lai hay không? Đó là những nhan đề nhận thức lớn của thời đại và không dễ có câu trả lời. Nhưng dù thế nào, các nhà khoa học vẫn luôn không ngừng tìm kiếm những giải đáp cho tương lai từ lịch sử.

Cho tới hiện nay, cuộc khủng hoảng tài chính - kinh tế toàn cầu đã diễn ra được 5 năm. Nhiều người luôn hy vọng vào một tương lai khởi sắc đến rất gần, ngóng đợi một thứ gì giống như phép màu. Sự phục hồi đến như một tất yếu lịch sử, một chu kỳ của sự biến dịch bĩ rồi lại thái. Nhiều người bi quan về một tương lai ảm đạm kéo dài, với những hậu quả mà con người không đoán định được. Trong bất cứ trường hợp nào, những bài học từ quá khứ đều ám ảnh chúng ta. Những người thận trọng hoặc bi quan luôn so sánh cuộc khủng hoảng hiện nay với cuộc Đại Suy thoái 1929-1933. Đối với họ, hậu quả kinh tế của cuộc suy thoái không hẳn là đáng sợ, mà chính là sự thay đổi khó tiên liệu của trật tự thế giới.

Ám ảnh với nỗi đau kéo dài của cuộc Đại suy thoái 1929-1933, cuộc Thế chiến thứ Hai và sự toàn thắng của nước Mỹ, nhiều người quan sát thế giới ngày hôm nay với thái độ e ngại về một cuộc biến dịch lần nữa trong vũ đài lịch sử, với sự trỗi dậy ghê gớm của Trung Quốc. Đất nước vĩ đại với bề dày lịch sử hàng ngàn năm chưa gián đoạn này, sẽ lặp lại kịch bản của nước Đức hay nước Mỹ sau cuộc Đại Suy thoái?

Đoán định về tương lai của cuộc khủng hoảng toàn cầu hiện nay là một việc làm khó, và thảo luận về nó thì thú vị nhưng không dễ dàng. Tiến sĩ Lê Kim Sa có lẽ là một trong những người hiếm hoi thử làm điều đó ở Việt Nam. Cuốn sách mới này của ông không bàn về nguyên nhân của cuộc khủng hoảng, cái chủ đề vẫn còn gây tranh cãi, mà đi thẳng vào cuộc thảo luận về tương lai của thế giới *sau* khủng hoảng, cái chủ đề không chỉ gây nhiều tranh cãi, mà còn thực sự mơ hồ với bất cứ ai hay suy ngẫm về tương lai.

Hẳn là do hạn chế về thời gian, TS. Lê Kim Sa đã không thể mở rộng quy mô của cuốn sách như nó đáng phải có. Nhưng những nội dung và thông điệp của cuốn sách đã khá rõ ràng, thể hiện một cách nhìn độc lập, vững chãi về tương lai của thế giới.

Cuốn sách được chia thành ba phần tương đối riêng biệt. Phần thứ nhất nhận định chung về thế giới sau khủng hoảng. Tác giả khẳng định những hệ quả dai dẳng của cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu, và do đó, không dễ gì thoát khỏi quỹ đạo của một chu kỳ kinh tế thông thường. Hoặc nếu có, hẳn tác giả đã hình dung, dù không rõ, đến một chu kỳ to lớn hơn nhiều của chủ nghĩa tư bản thế giới.

Phần thứ hai là một phần thú vị. Tác giả bàn luận về ba nền kinh tế lớn nhất thế giới hiện nay là Mỹ, Châu Âu và Trung Quốc. Có thể hiểu được, trong sự hạn chế về nguồn lực, tác giả dành ưu tiên cho ba trung tâm kinh tế này hơn là mở rộng sang bao quát cả các nền kinh tế vĩ đại nhưng đang già hóa như Nhật Bản, hoặc mới trỗi dậy đầy khí thế nhưng cũng đầy bất định như Nhóm BRICS.

Theo một cách nào đó, tôi chia sẻ quan điểm khi nhìn nhận về tương lai của ba nền kinh tế quan trọng này. Trước hết, tác giả đánh giá cao khả năng phục hồi của nền kinh tế Mỹ và niềm tin vào sự dẫn dắt thế giới của nền kinh tế thị trường lớn nhất này. Tiếp đó, tác giả nhìn nhận sự bối rối của Châu Âu với dự án đồng tiền chung. Liên minh Châu Âu sẽ sa lầy với cấu trúc của chính họ. Sự bi quan của tác giả đẩy tới những hàm ý về một thời kỳ mất mát của Châu Âu giống như Nhật Bản trong hai thập niên qua.

Về Trung Quốc, cái hội chứng luôn làm người ta phấn khích, hệt như thế giới đã hành xử như vậy với Nhật Bản khoảng 30 năm về trước, tác giả cũng có những nhận định mạnh dạn và độc đáo. Thật khó tưởng tượng về một thế giới sau khủng hoảng không có Trung Quốc. Tuy nhiên, tác giả tỏ ra hoài nghi về một Trung Quốc với nhiều vấn đề nội tại. Khác với nhiều người cho rằng thế giới hậu khủng hoảng là của Trung Quốc, TS. Lê Kim Sa cho rằng Trung Quốc sẽ không còn động lực tăng trưởng nhanh và mạnh như trước đây.

Trong phần cuối, tác giả dành cho những nhận định của mình về Việt Nam. Dù được thể hiện như thế nào, thì cái thông điệp rằng Việt Nam cần phải tự thay đổi để tiếp tục hội nhập sâu hơn vào thế giới là rõ ràng và sâu sắc.

Cuốn sách của TS. Lê Kim Sa là một nỗ lực cập nhật những vấn đề kinh tế mới hiện nay trên thế giới, với cái nhìn hướng đến toàn cảnh nhằm định vị con đường của Việt Nam giữa lòng thế giới đang thay đổi, giữa sự mịt mù về trật tự toàn cầu trong tương lai. Độc giả Việt Nam hẳn mong muốn sẽ có nhiều hơn nữa những tác phẩm đánh giá độc lập về tình